

УДК 378.013.77.09:[159.98:316.454.5:791.038.53]

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-799-813](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-799-813)

Вінтюк Юрій Володимирович кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри Практичної психології та педагогіки, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська 35, м. Львів, 79000, тел.: (063) 302-00-75, <https://orcid.org/0000-0001-6263-4744>

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ
СПІЛКУВАННЯ З НАВЧАЛЬНОЮ МЕТОЮ В ПРОЦЕСІ
ФІЛЬМОТРЕНІНГУ
(на прикладі фільму «Історія любові»)**

Анотація. У праці розглянуті питання, які стосуються особливостей проведення фільмотренінгу в навчальному процесі, при підготовці студентів і курсантів різних спеціальностей, на конкретному прикладі. Здійснений огляд літературних джерел за обраною темою; виявлені сучасні підходи до застосування фільмотренінгу в роботі психолога, зокрема, в освітніх цілях. У ході проведеного пошуку виявлені закономірності його проведення, для різного призначення. Зроблений огляд публікацій на обрану тему засвідчив доцільність застосування належного підходу, який би дозволив виявити, як можна використовувати виявлені теоретичні положення та реалізувати практичні способи використання фільмотренінгу в навчальному процесі, художніх фільмів відповідної тематики зокрема. Здійснено розширення виявлених раніше можливостей реалізації фільмотренінгу в навчальній роботі зі студентами і курсантами різних спеціальностей. Зазначено, що під час проведення практичних занять із «Соціально-психологічного тренінгу спілкування» для майбутніх фахівців різних спеціальностей доцільно залучати їх до здійснення аналізу різноманітних повсякденних ситуацій, із тим, щоб навчити вирішувати реальні робочі ситуації, з якими вони зустрінуться при виконанні професійної діяльності за обраним фахом. Реалізовано апробований раніше підхід до проведення психологічного аналізу, з навчальною метою, при викладанні навчального курсу «Соціально-психологічний тренінг спілкування», на конкретному прикладі. Для цього здійснено психологічний аналіз художнього фільму «Історія любові», який відповідає вимогам навчального процесу при підготовці студентів і курсантів різних спеціальностей. Вказано, що впровадження сучасних

інноваційних форм навчальної роботи є необхідним для розвитку їхньої професійної компетентності, формування фахової конкурентоспроможності, а також успішної подальшої діяльності за обраною професією. Зроблені висновки з проведеної роботи і запропоновані подальші дослідження у даному напрямку.

Ключові слова: підготовка майбутніх психологів, соціально-психологічний тренінг спілкування, навчальний процес, фільмотренінг у навчальному процесі, психологічний аналіз ситуацій.

Vintyuk Yuriy Volodymyrovych Candidate of Psychological Sciences (Ph. D.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Practical Psychology and Pedagogy, Lviv State University of Life Safety, St. Kleparivska 35, 79000, tel.: (063) 302-00-75, <https://orcid.org/0000-0001-6263-4744>

**PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THE FEATURES OF
COMMUNICATION WITH EDUCATIONAL PURPOSE IN THE
PROCESS OF FILM TRAINING
(on the example of the film "Love Story")**

Abstract. The work examines issues related to the specifics of conducting film training in the educational process, in the preparation of students and cadets of various specialties, using a specific example. Review of literary sources on the chosen topic; modern approaches to the use of film training in the work of a psychologist, in particular, for educational purposes, are revealed. In the course of the conducted search, regularities of its conduct, for various purposes, were revealed. The review of publications on the selected topic proved the expediency of using the appropriate approach, which would allow us to discover how to use the identified theoretical provisions and implement practical ways of using film training in the educational process, feature films of the corresponding topic in particular. The expansion of previously identified opportunities for the implementation of film training in educational work with students and cadets of various specialties was carried out. It is noted that during practical classes on "Social and psychological training of communication" for future specialists of various specialties, it is advisable to involve them in the analysis of various everyday situations, in order to teach how to solve real work situations that they encounter when performing professional activities according to chosen profession. The previously tested approach to conducting psychological analysis was implemented, with an educational purpose, when teaching the

educational course "Social and psychological training of communication", using a specific example. For this, a psychological analysis of the feature film "Love Story" was carried out, which meets the requirements of the educational process in the preparation of students and cadets of various specialties. It is indicated that the introduction of modern innovative forms of educational work is necessary for the development of their professional competence, the formation of professional competitiveness, as well as successful further activities in the chosen profession. Conclusions are drawn from the work carried out and further research in this direction is proposed.

Keywords: training of future psychologists, socio-psychological communication training, educational process, film training in the educational process, psychological analysis of situations.

Постановка проблеми. Вирішення завдань підготовки фахівців різних спеціальностей за сучасних реалій вимагає формування у них необхідних вмінь і навичок, які є важливими у подальшій професійній діяльності. Як свідчить наявний досвід, до них варто віднести і розвиток навичок ефективного спілкування, які необхідні у всіх сферах життєдіяльності: як при виконанні посадових обов'язків на роботі, так і у побуті та повсякденному житті. Як свідчить багаторічна практика, залучення майбутніх фахівців до здійснення таких форм навчальної діяльності наражається на значні труднощі, оскільки для цього не достатньо надати лише необхідні теоретичні знання, але важливо також сформувані необхідні навички у процесі залучення до тренінгової діяльності. Необхідність висвітлення особливостей створення та впровадження підходу залучення студентів і курсантів різних спеціальностей до розвитку навичок ефективного спілкування, з використанням сучасних можливостей, зумовлює доцільність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Публікацій, в яких висвітлюються різні аспекти проведення фільмотренінгу, з у навчальному процесі зокрема, виявлено не багато [1 - 15]. Варто також зауважити, що наведений виклад є продовженням огляду публікацій на дану тему, який вже було зроблено раніше у попередніх роботах [6; 7].

Стосовно теоретичних обґрунтувань застосування фільмотренінгу, його впливу на глядача, варто відзначити публікації С. Бутманчук [1; 2], І. Власенко та В. Фокіної [5], Г. Мироненка [10], А. Парасей-Гочер [11], Є. Черноіванової [12], а також М. Яновського [14]. Вони містять низку важливих положень, які дозволяють отримати надійні теоретичні основи, необхідні для проведення даного дослідження.

Щодо практичних розробок і технології проведення фільмотренінгу, доцільно назвати праці С. Бутманчук [3; 4], Н. Шубнікової [13], а також груп авторів [8; 9; 15]. У них наявна необхідна інформація, яка дозволяє підготувати і провести фільмотренінг практично будь-якого спрямування та призначення, для різних контингентів тих, хто навчається.

Перелічені та деякі інші праці містять необхідний матеріал, із яким важливо ознайомити слухачів у процесі залучення їх до проведення фільмотренінгу в навчальному процесі; наявна у них інформація використана в ході проведення власного дослідження.

Враховуючи те, що у наявній літературі на дану тему виявлено чимало відомостей про різні аспекти застосування фільмотренінгу, в освітніх цілях зокрема, варто відзначити, що інформації про те, як необхідно застосовувати його у навчальному процесі при підготовці фахівців різних спеціальностей, виявлено вкрай мало. Оскільки доступна інформація не містить достатньо відомостей про предмет розгляду, це диктує необхідність розробки відповідного підходу, який би дозволив показати, як можна використовувати виявлені знання, та реалізувати практичні способи проведення фільмотренінгу в навчальному процесі, зокрема при використанні для цього художніх фільмів, відібраних як наочний матеріал за певною темою. Дана обставина вимагає вдатися до проведення подальшого дослідження у даному напрямку.

Мета статті - розглянути особливості проведення фільмотренінгу в навчальному процесі при підготовці студентів і курсантів різних спеціальностей, на конкретному прикладі.

Завдання статті:

- провести огляд наукових публікацій за обраною темою; виявити наявні підходи до проведення фільмотренінгу та способи їх реалізації;
- розглянути особливості проведення фільмотренінгу з позицій різних підходів; виробити оптимальний підхід до його впровадження в навчальний процес;
- здійснити психологічний аналіз кінофільму на основі виробленого підходу, на прикладі кінофільму «Історія любові»;
- виявити можливі труднощі при проведенні фільмотренінгу в навчальному процесі та здійснити пошук можливостей для їхнього подолання;
- зробити висновки з проведеної роботи і визначити перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Дана робота є продовженням попередніх досліджень у даному напрямку (див., напр.: [6; 7]; тому попередні напрацювання використовуються в даній статті.

Виклад основного матеріалу. Проведене дослідження полягало у пошуку та подальшому розширенні можливостей використання психологічного тренінгу в навчальному процесі, зокрема, при проведенні фільмотренінгу.

Наведений приклад навчальної роботи був реалізований під час викладання навчального курсу «Соціально-психологічний тренінг спілкування», студентам і курсантам різних спеціальностей, які навчаються у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності, на 3-му курсі. В якості стимульного матеріалу для проведення фільмотренінгу, який підходить за тематикою і повинен зацікавити слухачів, був запропонований художній фільм режисера Артура Гіллера «Історія любові» (1970), знятий за однойменним романом Еріка Сігала; перегляд і обговорення якого передбачено здійснити під час аудиторних занять.

Щоб активізувати слухачів і залучити їх до роботи над запропонованим фільмом, було роз'яснено необхідність освоєння та перспективи подальшого застосування фільмотренінгів, зокрема, для набуття та вдосконалення вмінь і навичок спілкування, необхідних їм у майбутньому. Крім цього, на попередніх заняттях їм вже було показано можливості здійснення подібних видів навчальної діяльності, при роботі з художніми творами і відеофрагментами різного змісту, що зображали різні ситуації реального життя.

Події фільму відбуваються у США, в місті Кембридж, штат Массачусетс, і починаються у 1963 році. Тут проживають головні персонажі фільму, які навчаються у різних навчальних закладах міста. Одного дня головні персонажі зустрічаються у бібліотеці коледжу Редкліфа, куди завітав Олівер, щоб взяти книгу «Історія середньовіччя», яка йому була вкрай потрібна для підготовки до екзамену. Саме після цього починають стрімко розвиватися події, що приведуть до появи історії, яка згодом стане романтичною легендою сучасності...

Головна проблема твору. Проблема, що перебуває в центрі розгляду у фільмі – це конфлікт традиційних устоїв і цінностей, які сповідує та всіляко захищає старше покоління, і романтичною налаштованістю юності, яка не згодна зі старшим поколінням, оскільки має власні погляди на життя. Вона розкривається, головним чином, через конфлікт головного персонажа Олівера Баррета IV з його батьком. Непорозуміння не лише приводить до розриву стосунків, але згодом і до трагедії, що стає завершенням романтичної історії любові. Робота на занятті починається з обговорення питання, як розуміють найважливіші життєві цінності та шляхи їх досягнення головні діючі персонажі фільму. Далі починаються послідовні кроки здійснення фільмоаналізу, з

короткої характеристики діючих персонажів, що беруть участь у розгортанні подій.

Олівер Баррет IV – син мільйонера з давнього аристократичного роду, студент юридичного факультету Гарвардського університету. Належить до найкращих студентів, грає у хокейній команді закладу, попри навчання проводить дозвілля розважаючись із приятелями та упадає за симпатичними студентками. Хоча він є сином заможних батьків, намагається не залежати від них і прагне зробити успішну кар'єру завдяки власним зусиллям не розраховуючи на становище та зв'язки батька.

Дженіфер Кавалері – походить з незаможної сім'ї, студентка музичного факультету Редкліфського коледжу. Вона симпатична та кмітлива, також належить до найкращих студентів, а ще грає на клавесині в Товаристві любителів класичної музики імені Баха. Розуміє, що не може розраховувати на зв'язки та статки батьків, а тому повинна всього досягнути в житті лише завдяки своїм здібностям, працьовитості та наполегливості.

Олівер Баррет III – батько Олівера, промисловець-банкір і мільйонер, член престижного клубу. Він є втіленням справжнього американця, в минулому найкращий студент і багатообіцяючий спортсмен, тепер успішний підприємець і банкір, який досягнув у житті всього, чого лише мав бажати. Надмірно опікує сина, прагне щоб він у всьому відповідав його уявленням і неухильно слідував його вказівкам.

Філіпп Кавалері – батько Дженіфер, власник кондитерської. В минулому емігрант з Італії, який виїхав до Америки у пошуках роботи. Має невеликий власний бізнес, що дає змогу забезпечувати себе і доньку, яка навчається. На відміну від Олівера, у Дженіфер із батьком наявні приязні стосунки, де панують взаєморозуміння та повна підтримка.

Дін Томпсон – декан юридичного факультету. Колишній університетський приятель Олівера Баррета III, він прагне отримати такого обдарованого у всіх відношеннях юнака, його сина, до лав своїх студентів, проте не бачить змоги допомогти йому в одержанні стипендії.

Елісон Форбс Баррет – мати Олівера. Вона не лише співчуває Оліверу, можливо, вона подумки навіть на його боці, проте не сміє висловитися вголос на його підтримку, оскільки не має права перечити чоловікові.

Доктор Шейплі – лікар що обстежує Дженіфер. Він ставить їй невтішний діагноз, і констатує, що вона вмирає.

Доктор Аддісон – лікар що лікує Дженіфер. Намагається полегшити її страждання, але не висловлює ніяких сподівань на те, що ситуація може змінитися суттєвим чином.

Хенк Сімсон – студент, приятель Олівера. Є його найкращим другом, із ним не лише можна проводити дозвілля, але й говорити про серйозні речі.

Рей Страттон – студент, приятель Олівера. Також належить до тих, на чію підтримку можна розраховувати за потреби.

Питання до фільму (і думки учасників, висловлені під час обговорення):

1. *Які ваші враження від перегляду фільму «Історія любові»?* Висловлені студентами враження, що залишилися після перегляду фільму, виявилися полярними. Більшість із них зачаровані чудовою романтичною історією кохання Олівера і Дженіфер, яка показана у фільмі. Проте не менше присутніх висловили обурення реальними умовами проживання в розвиненому та заможному суспільстві, оскільки незважаючи на всі зусилля головних героїв їх історія неухильно прямує до трагічного кінця. Відтак, слухачі погодилися, що фільм справляє неоднозначні враження.

2. *Кого можна віднести до головних персонажів фільму?* Студенти одностайно віднесли до головних персонажів Олівера Баррета IV і Дженіфер Кавалері. Стосовно інших персонажів, передусім називали також їхніх батьків: Олівера Баррета III і Філіппа Кавалері; до важливих персонажів студенти віднесли також приятелів Олівера, а ще його матір Елісон. Інших дійових осіб – на думку студентів – можна не включати в цей перелік. Але згодом назвали також декана юридичного факультету Томсона та лікарів, які лікували Дженіфер.

3. *Що виступає рушієм, котрий розгортає події фільму?* Звісно, студенти одностайно висловилися за те, що головним рушієм розвитку подій виступає романтична історія побудови стосунків головних діючих осіб: студентів Олівера і Дженіфер. Але практично всі також погодилися з тим, що не менше вплинули на розвиток сюжету конфліктні стосунки Олівера з його батьком, який не сприймає Дженіфер як гідну пару для його потенційно у всьому успішного сина. До цього можна додати, що важливу роль тут відіграє також непоступливість Олівера, а ще байдужість інших учасників подій, здатних змінити ситуацію.

4. *Що характеризує головного персонажа фільму Олівера Баррета IV?* Він цілеспрямований і наполегливий, прагне бути найкращим у всьому, чим займається. Прагне сам створити себе,

здобути певне положення в суспільстві, досягнути успіху в професійній діяльності, а не бути лише нащадком давнього знаного роду та сином свого заслуженого і багатого батька. Згодом, закінчивши з відзнакою навчання в університеті, він дійсно отримує високооплачувану посаду в престижній адвокатській фірмі.

5. *Що характеризує головну героїню Дженифер Кавалері?* Вона також цілеспрямована та напоєглива, прагне досягнути вершин професійної майстерності, а ще домогтися всього бажаного самостійно, але з іншої причини – оскільки знає, що на будь-чию допомогу в цьому вона не може розраховувати. Проте без жалю відмовляється від продовження навчання в Парижі, оскільки погодилася на пропозицію Олівера стати його дружиною. Саме в реалізації своїх прагнень стосовно побудови міцних і надійних стосунків головні персонажі бачать шлях до щастя в житті, на відміну від прийнятих суспільних стереотипів.

6. *Чим відрізняється підприємець Олівер Баррет IV від свого батька?* На думку слухачів, наявний ще один випадок прояву давньої проблеми батьків і дітей. Баррет-батько шанує традиційні устої як суспільства загалом, так і свого суспільного становища, вихідця зі знатного аристократичного роду – це устої його життя, які для нього є непорушними, і не припускає будь-яких зазіхань на їх непорушність. Натомість Олівер-син не зважає на наявні перешкоди і труднощі, ігнорує шаблони та стереотипи, не бажає слідувати вказівкам і наказам батька, навіть йде на конфлікт і розрив стосунків з ним, оскільки певен, що його мета варта всього цього, а тому він не повинен зупинитися ні перед чим.

7. *Чим зумовлені несумісні життєві погляди Барретів – батька і сина?* Вони зростали і формувалися як особистості в різних умовах. Батько має чималий життєвий досвід, зокрема, він пережив як Велику депресію, так і участь США у другій Світовій війні. Подолавши всі труднощі та незгоди, які випали на долю його покоління, він вийшов переможцем, а тому впевнений у непогрішимості власних переконань і вчинків. Натомість на покоління його сина чекають чимало нових випробувань, які далеко не всі зможуть перенести без втрат: захоплення молоді новими віяннями у музиці та політиці, неприпустиме вільнодумство, зневага до старшого покоління та його традицій тощо.

8. *Як основна ідея твору?* На думку учасників, вона в тому, що в житті необхідно пізнати його дійсну цінність, важливо навчитися цінувати кожен його мить, яку потрібно прожити із задоволенням, не жалкуючи ні про що. Головну думку автора можна виразити наступним чином: коли людина щиро кохає, для неї втрачають значення як

походження, так і становище в суспільстві, оскільки вона здатна та повинна бути просто щасливою. А досягненню цього не допоможуть ні статки, ні привілейоване становище у суспільстві.

9. *Чому ми можемо навчитися у персонажів фільму?* Студенти назвали особливості спілкування та розвитку стосунків, які вони помітили у фільмі: інтелектуальність, дотепність, доброзичливість, щирість, приязність, довірливість та ін. Учасники тренінгу визнали, що низку їхніх підходів до побудови та розвитку спілкування варто запозичити і сьогодні, для налагодження стосунків з оточуючими, передусім найближчими людьми.

10. *Наскільки актуальні ідеї фільму в наш час за наявних реалій?* Учасники кілотренінгу відзначили, що ідеї фільму залишаються актуальними і у наш час, для молоді та студентів передусім. Адже і в наш час не стало менше бажаючих пізнати справжні цінності життя, смореалізуватися саме у сфері розвитку приязних стосунків із найближчими людьми. Слухачі погодилися, що їм також доводилося зустрічатися з проблемами, які перебувають у центрі уваги в даному фільмі. Вони виявилися їм також знайомими, причому не лише з художніх творів; а ще кожен має певні прагнення щодо їхнього подолання.

Після висвітлення розглянутих питань можна приступати до вирішення основних завдань психологічного аналізу, а саме з'ясування особливостей спілкування та побудови стосунків головних персонажів, які перебувають у центрі уваги в запропонованому фільмі.

Теми для спілкування у Олівера і Дженіфер. Головні персонажі спілкуються передусім на ті теми, що близькі й важливі для молоді та студентів: про спеціальності за якими навчаються, про гру Олівера в хокейній команді, про своїх батьків і стосунки з ними, періодично знову про навчання. А ще про музику, гру Дженіфер на концерті, про свої стосунки, про власні почуття; їм також доводиться висловлюватися про ставлення до віри. Вони проводять разом багато часу, разом навчаються, обговорюють своє майбутнє, зокрема, одруження та подальше спільне життя.

Під час процедури заключення шлюбу вони дають один одному обітниці, які також розкривають їхній внутрішній світ. Тематика дещо змінюється після одруження, з початком сумісного проживання. Зокрема, Олівер і Дженіфер обговорюють, що будуть робити під час новорічної ночі, згодом про зміну життя при отриманні Олівером нової роботи після завершення навчання у Гарварді; потім про поїздку в Париж на Різдво. У найважчу хвилину – про те що буде далі й участь Дженіфер; а також її останнє бажання.

Для їхнього спілкування характерні довірливість, теплота, щирість і приязність; а також бажання надалі розвивати і підтримувати їх. У процесі спілкування, переходу його щоразу на новий рівень, відбувається розвиток стосунків Олівера і Дженіфер.

Розвиток стосунків головних персонажів у процесі спілкування.

Передує спілкуванню головних персонажів їхня комунікація, яка починається з випадкового знайомства в бібліотеці Редкліфа; проте вже невдовзі між ними виникає взаємна симпатія.

Перший рівень спілкування бере початок з ініціативи Олівера, коли він, провівши Дженіфер до дерміторію, запрошує її на хокейний матч студентської команди, в якій грає. Отже, він прагне продовження знайомства; відтоді розпочинається їхнє спілкування та побудова стосунків.

Другий рівень спілкування починається вже після першого хокейного матчу, головні персонажі дедалі частіше зустрічаються та проводять разом вільний час. Закономірно, на цьому етапі між ними виникає закоханість.

Третій рівень побудови стосунків у процесі спілкування між Олівером і Дженіфер починається з взаємного освідчення, коли вони вперше говорять один одному про свої почуття; відтоді між ними починаються інтимні стосунки.

Четвертий рівень розпочинається зі знайомства з батьками, коли Олівер представляє Дженіфер своїм батькам, оскільки має намір одружитися з нею. Дженіфер, у свою чергу, знайомить Олівера зі своїм батьком. Вони ще не разом фактично, але подумки вже нероздільні назважди.

Спілкування Баррета-сина і батька заслуговує окремого розгляду. У ньому в основному йдеться про майбутнє Оліверамолодшого, його вступ на юридичний факультет, а також про неприпустимість його одруження з Дженіфер. Вона, на думку батька, не підходить йому за соціальним становищем, і лише утруднить його кар'єрне просування. Ні спілкування, на розвитку стосунків у даному випадку не відбувається. Вони підтримують суто формальні стосунки, лише для збереження видимості родинних зв'язків між ними. Очевидно, що спілкування між ними зайшло у безвихідь вже давно, коли Баррет-батько надто багато часу приділяв роботі, побудові кар'єри, досягненню власних цілей, через що не приділяв достатньо часу й уваги сім'ї та сину. Ці втрати в минулому наклали непоправний відбиток на їхні подальші стосунки.

Спілкування Дженіфер з її батьком. У даному випадку також не йдеться про побудову стосунків, але, спостерігаючи доброзичливе та

приятне спілкування Філіпа з донькою, можна зрозуміти, що вони були побудовані значно раніше, коли він сам, без допомоги родини, змушений був заробляти на життя на чужині, щоб забезпечити гідне життя й освіту власній доньці.

Спілкування Олівера з приятелями не висвітлені у творі, припускаючи, що стосунки між ними цілком доброзичливі, про те як вони були сформовані можна лише здогадуватися.

Всі інші комунікації у фільмі не мають ознак спілкування – це розмова Олівера з деканом юридичного факультету Томпсоном про можливість призначення йому стипендії; а також із лікарями, з якими він обговорює захворювання Дженіфер і її лікування.

Крім головної, у творі піднімаються також інші важливі проблеми: цінність часу та життя, проблема стосунків батьків і дітей, самостійності та відповідальності людей за здійснений ними вибір; не менш гостро постає проблема соціальної нерівності, а ще стереотипів і упереджень, які детермінують стосунки людей у суспільстві.

Головний конфлікт фільму постає як протистояння між батьком Олівером Барретом III і його сином Олівером Барретом IV. З одного боку, вони обидва намагаються бути найкращими у всьому, чим би не займалися, і прагнуть до досягнення успіху, життєвого благополуччя та відповідного положення в суспільстві. Проте, разом з цим, вони дуже відрізняються своїм баченням не тільки способів досягнення бажаного, але й кінцевого результату. Не можна сказати, що син не прагне і не хоче здобути все те, що має батько; як і неправомірно стверджувати, що батько в даній ситуації нездатний зрозуміти чи підтримати свого єдиного сина. Проте, однак, за наявних реалій цього чомусь не сталося – надто близька дистанція між ними у вирішальну мить виявилася нездоланною, що й привело до трагічного фіналу цієї історії.

Соціальний аспект проблеми. За стосунками Олівера-батька з сином стоять непорушні соціальні устої та упередження, які сформовані протягом багатьох років боротьби за досягнення власних цілей, відстоювання переконань та ідеалів, сповідування життєвих цінностей, які пережили випробовування часом багатьма поколіннями, і довели власну дієвість. На думку старшого покоління, вони не підлягають сумнівам, ані перегляду, а тим більше зазіханням на їхню непогрішимість. У різних поколінь дуже відмінне бачення як життєвих цінностей, так і шляхів їх реалізації, при цьому кожен по-іншому бажає побудувати, наповнити та прожити власне життя, незважаючи на настанови і повчання інших. Натомість молодь бачить не лише досягнення батьків, а також те, чим їм довелося пожертвувати і від чого

відмовитися задля досягнення бажаного; а тому прагне до самостійності та незалежності від думок і поглядів батьків, вона виробляє власні цінності, якими не збирається поступатися.

Чого можна навчитися при перегляді фільму? Як відзначалося, даний фільм було обрано для перегляду як навчальний матеріал при вивченні курсу «Соціально-психологічний тренінг спілкування». Тому, відповідно, у ньому варто спробувати розглянути приклад успішного спілкування та побудови на його основі приятних і довірливих стосунків. Саме довкола виявлення та розгляду таких особливостей і зосередилася робота у ході аналізу фільму.

Твір багатоплановий, він також про те, що батьки і діти не повинні перебувати в конфронтації, а прагнути зрозуміти одні одних. Тобто будувати стосунки з батьками не менш важливо, ніж з іншими близькими людьми; і будь-які упущення у цій сфері можуть дорого обійтися всім. А ще про те, що лише безоглядна та безкорислива любов без перешкод і заборон здатна зробити людину щасливою. Навіть долаючи скрутні умови життя та незгоди, нерозуміння близьких, головні персонажі все одно почуваються щасливими, і незгодні пожертвувати стосунками заради допомоги батьків і забезпечення благополуччя.

З наведених міркувань може бути викристалізована *основна ідея твору*, яку його творці намагалися донести до глядача. Передусім це драматизм любові, на яку заслуговує лише той, хто здатний захищати і відстоювати свої почуття, не зважаючи на перешкоди; відтак самовідданість і самопожертва, а ще здатність захищати власні почуття та стосунки стають її постійними супутниками. Хто не готовий до цього, нездатний і на справжні почуття, та не заслуговує на справжню любов, як і на наповнене повноцінне життя, яке варто прожити.

«Історія любові» – це сучасна легенда про молодих людей, які, незважаючи на укорінені суспільні устої, відважилися чинити всупереч їм, задля того, щоб пізнати справжні цінності та всю повноту життя, всупереч на численним труднощам та перешкодам на цьому шляху. Головні персонажі подолали не лише суспільні забобони й упередження, але й численні незгоди на шляху до омріяного щастя. Хоча практично всі люди стверджують, що прагнуть знайти справжню любов у житті, і нічого не пошкодують задля того, щоб пізнати її – насправді здатні на це лише одиниці, ті, хто одержимі прагненням досягнення мети. Оскільки успіх на цьому шляху сприятиме лише тим, хто щирий у своїх прагненнях і намаганнях, а також здатний іти цим шляхом до кінця.

Висновки.

1. Огляд публікацій дозволив констатувати, що в працях вітчизняних науковців наявні значні напрацювання за темою дослідження; проте наявна інформація не дозволяє на належному рівні обґрунтувати і здійснити на практиці застосування фільмотренінгу в навчальній роботі зі здобувачами вищої освіти.

2. Розробка конструктивного підходу до використання фільмотренінгу в навчальному процесі при підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей дозволяє виробляти у них необхідні вміння та навички – про що свідчить їхня активну участь у фільмотренінгу й одержані в ході роботи результати.

3. Використання запропонованого підходу до використання фільмотренінгу під час навчальних занять зі студентами і курсантами значно полегшує процес освоєння даного виду діяльності, що згодом може бути використано, зокрема, у подальшій професійній діяльності за обраним фахом.

4. Застосування фільмотренінгу при підготовці майбутніх фахівців створює необхідні передумови для формування інтересу до подальшого освоєння процесу спілкування, сприяє подальшому формуванню їхньої мотивації, як і активнішому залученню до аналізу різних ситуацій, що важливо для формування їхньої професійної компетентності.

В подальшому передбачено вдосконалити застосування фільмотренінгу та рекомендувати для впровадження в навчальний процес.

Література:

1. Бутманчук С. В. Кінотерапія та кінотренінг або кіно замість ліків (інтерактивний метод роботи практичного психолога). URL: <https://naurok.com.ua/kinotrening-yak-odin-z-interaktivnih-metodiv-roboti-psihologa-z-batkami-pedagogami-ta-pidlitkami-107181.html>

2. Бутманчук С. В. Кінотренінг як інтерактивний метод роботи практичного психолога. Збірник тренінгових занять для учнів, батьків, педагогів. URL: <https://naurok.com.ua/kinotrening-yak-interaktivniy-metod-roboti-praktichnogo-psihologa-zbirnik-treningovih-zanyat-dlya-uchniv-batkiv-pedagogiv-107192.html>

3. Бутманчук С. В. Кінотренінг «Ланцюжок добра або завжди потрібно починати з себе». URL: <https://vseosvita.ua/library/kinotrening-lancuzok-dobra-abo-zavzdi-varto-pocinati-z-sebe-195565.html>

4. Бутманчук С. В. Кінотренінг «Стежка до мрій або згубні звички». URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008s3p-87d6.docx.html>

5. Власенко І. А., Фокіна В. А. Кінотренінг як практика успішної комунікації особистості // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2019. Вип. 1. С. 101-106.

6. Вінтюк Ю. В. Психологічний аналіз художнього фільму у навчальному процесі (на прикладі фільму «Товариство мертвих поетів») // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2023. № 1(31). С. 19-27.

7. Вінтюк Ю. В. Психологічний аналіз у навчальному процесі при підготовці студентів-психологів (на прикладі фільму «Засновник») // Вісник науки і освіти. № 2(20). 2024. С. 632-646.

8. Кіноаналіз: як краще пізнати себе через спостереження за героями фільму. URL: <https://ucu.edu.ua/news/kinoanaliz-yak-krashhe-piznaty-sebe-cherez-sposterezhennya-za-geroyamy-filmu/>

9. Кінотренінг в організації. URL: <http://um.co.ua/2/2-5/2-53990.html>

10. Мироненко Г. В. Кінотренінг: ресурс особистісного розвитку. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/kinotrening-resurs-osobystisnogo-ro/>

11. Парасей-Гочер А. О. Кінотренінг як метод духовного зростання підлітків – вихователів інтернатних закладів // Теорія і практика сучасної психології. № 2. 2018. С. 163-167.

12. Черноіванова Є. В. Кінотренінг у розвитку професійної суб'єктивності студентів-психологів. URL: http://psih.pp.ua/03136_.html

13. Шубнікова Н. Кінотренінг на тему «Перезавантаження свого життя». URL: <https://kourier.in.ua/2163-knotrenng-na-temu-perezavantazhennya-svogo-zhittya.html>

14. Яновський М. І. Механізми психологічного впливу кінематографічного відеоряду на глядача: дис. ... канд. психол. наук. Харк. нац. пед ун-т ім В. Н. Каразіна. Х., 2005. 290 с.

15. MOVIE CASE (Кінотренінг). URL: <https://puscha-hotel.com.ua/activities/movie-case-kinotrening>

References:

1. Butmanchuk S. V. *Kinoterapiya ta kinotrening abo kino zamist likiv (interaktyvnyj metod roboty praktychnogo psyxologa) [Film therapy and film training or film instead of drugs (interactive method of work of a practical psychologist)]*. URL: <https://naurok.com.ua/kinotrening-yak-odin-z-interaktivnih-metodiv-roboti-psihologa-z-batkami-pedagogami-ta-pidlitkami-107181.html> [in Ukrainian].

2. Butmanchuk S. V. *Kinotrenig yak interaktyvnyj metod roboty praktychnogo psyxologa. Zbirnyk treningovyx zanyat dlya uchniv, batkiv, pedagogiv [Film training as an interactive method of work of a practical psychologist. Collection of training classes for students, parents, teachers]*. URL: <https://naurok.com.ua/kinotrening-yak-interaktivniy-metod-roboti-praktichnogo-psihologa-zbirnyk-treningovih-zanyat-dlya-uchniv-batkiv-pedagogiv-107192.html> [in Ukrainian].

3. Butmanchuk S. V. *Kinotrening «Lancyuzhok dobra abo zavzhdy potribno pochynaty z sebe» [Film training "Chain of goodness or you always have to start with yourself"]*. URL: <https://vseosvita.ua/library/kinotrening-lancuzok-dobra-abo-zavzdivarto-pocinati-z-sebe-195565.html> [in Ukrainian].

4. Butmanchuk S. V. *Kinotrenig «Stezhka do mrij abo zhubni zvychky» [Film training "Path to dreams or bad habits"]*. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008s3p-87d6.docx.html> [in Ukrainian].

5. Vlasenko I. A., Fokina V. A. (2019). *Kinotrening yak praktyka uspishnoyi komunikaciyi osobystosti [Кінотренінг як практика успішної комунікації особистості]* // Naukovyj visnyk Chersonskogo derzhavnogo universytetu. Seriya: Psychologichni nauky. Vyp. 1. S. 101-106. [in Ukrainian].

6. Vintyuk Yu. V. (2023). *Psychologichnyj analiz chudozhnogo filmu u navchalnomu procesi (na prykladi filmu «Tovarystvo mertvykh poetiv»)* [Psychological analysis of a feature film in the educational process (on the example of the film "Dead Poets Society")] // Zbirnyk naukovykh pracz Nacionalnoyi akademiyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Seriya: pedagogichni nauky. # 1(31). S. 19-27. [in Ukrainian].

7. Vintyuk Yu. V. (2024). *Psychologichnyj analiz u navchalnomu procesi pry pidgotovci studentiv-psychologiv (na prykladi filmu «Zasnovnyk»)* [Psychological analysis in the educational process during the training of psychology students (on the example of the film "Founder")] // Visnyk nauky i osvity. # 2(20). S. 632-646. [in Ukrainian].

8. *Kinoanaliz: yak krashhe piznaty sebe cherez sposterezhennya za geroyamy filmu* [Film analysis: how to get to know yourself better by observing the characters of the film]. URL: <https://ucu.edu.ua/news/kinoanaliz-yak-krashhe-piznaty-sebe-cherez-sposterezhennya-za-geroyamy-filmu/> [in Ukrainian].

9. *Kinotrenig v organizaciyi* [Film training in the organization]. URL: <http://um.co.ua/2/2-5/2-53990.html> [in Ukrainian].

10. Myronenko G. V. *Kinotrenig: resur osobystisnogo rozvytku* [Film training: a resource for personal development]. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/kinotrenig-resurs-osobystisnogo-ro/> [in Ukrainian].

11. Parasyej-Gocher A. O. (2018). *Kinotrenig yak metod duxovnogo zrostannya pidlitkiv – vyhovateliv internatnykh zakladiv* [Film training as a method of spiritual growth of teenagers - educators of residential institutions] // Teoriya i praktyka suchasnoyi psykholohiyi. # 2. S. 163-167. [in Ukrainian].

12. Chernoiivanova Ye. V. *Kinotrenig u rozvytku profesijnoyi sub'yektyvnosti studentiv-psychologiv* [Film training in the development of professional subjectivity of psychology students]. URL: http://psih.pp.ua/03136_.html [in Ukrainian].

13. Shubnikova N. *Kinotrenig na temu «Perezavantazhennya svogo zhyttya»* [Film exercise on the topic "Rebooting your life"]. URL: <https://kourier.in.ua/2163-knotrenng-na-temu-perezavantazhennya-svogo-zhittya.html> [in Ukrainian].

14. Yanovskij M. I. (2005). *Mexanizmy psykholohichnogo vplyvu kinematografichnogo videoryadu na glyadacha* [Mechanisms of the psychological impact of a cinematographic video series on the viewer]: dys. ... kand. psyhol. nauk. Khark. nac. ped un-t im V. N. Karazina. Kharkiv. 290 s. [in Ukrainian].

15. MOVIE CASE (Kinotrenig). URL: <https://puscha-hotel.com.ua/activities/movie-case-kinotrenig> [in Ukrainian].